

Odgovorna provedba istraživanja

Dario Sambunjak, dr. med.
Doc. dr. Vedran Katavić, dr. med.
Croatian Medical Journal

Istraživačka etičnost

Za istraživača – intelektualna iskrenost i
osebna odgovornost

Za ustanovu – stvaranje okruženja koje
potiče i promiče standarde izvrsnosti,
istinitosti i zakonitosti

Osobna odgovornost znanstvenika

1. Znanstvena čestitost

- a) znanstvena i tehnička stručnost
- b) pošteno prikupljanje, obrada i postupanje s podacima
- c) stručno odabrana i provedena statistička obrada
- d) nastojanje da se spriječe i uklone nenamjerne pogreške i pristranosti

Osobna odgovornost znanstvenika

2. Kolegijalnost

- a) autorstvo
- b) razmjena informacija i zajednička uporaba opreme
- c) poštenje u postupku recenzije
- d) mentorski odnos

Osobna odgovornost znanstvenika

3. Zaštita sudionika istraživanja

4. Čestitost u odnosu prema ustanovama

- a) sukob interesa
- b) sukob privrženosti
- c) poznavanje pravila i zakona

Osobna odgovornost znanstvenika

5. Društvena odgovornost

- a) društveni prioriteti
- b) javnost službe
- c) utjecaj na društvo i okoliš

Odgovornost istraživačkih ustanova

- a) propisivanje odredbi
- b) edukacija
- c) mehanizmi kontrole

Znanstveno nepoštenje

- izmišljanje (engl. *fabrication*)
- prepravljanje (engl. *falsification*)
- plagiranje

Ne uključuje poštenu pogrešku ili razlike u stavovima/promišljanjima!

Dvojbeni postupci u znanosti

- a) darovanje/zahtijevanje autorstva
- b) namjerno pogrešno tumačenje rezultata
- c) uskraćivanje podataka, materijala i opreme
- d) vođenje nezadovoljavajućih bilježaka o pokusu i nedovoljno dugo čuvanje bilježaka i rezultata pokusa
- e) loš mentorski rad i vođenje štíćenika

Etički kodeks članova IEEE-a

“Mi, članovi udruge IEEE, prepoznavajući važnost tehnologija i njihov utjecaj na kvalitetu života u cijelom svijetu, te prihvaćajući osobnu obvezu prema vlastitom zanimanju, kolegama i zajednicama kojima služimo, ovime se obvezujemo na najviše etičko i profesionalno ponašanje te smo odlučili:

prihvatiti odgovornosti u donošenju odluka koje su u suglasju sa sigurnošću, zdravljem i općom dobrobiti i hitno otkriti čimbenike koji bi mogli ugroziti javnost ili okoliš;

**društvena
odgovornost**

izbjegavati stvarne ili uočene sukobe interesa
kada god je to moguće i otkriti ih interesnim
stranama ukoliko postoje;

**čestitost u odnosu
prema ustanovama**

biti poštteni i realni u iznošenju tvrdnji ili
procjena temeljenih na dostupnim podacima;

**znanstvena
čestitost**

odbiti mito i sve njegove oblike;

**čestitost u odnosu
prema ustanovama**

unaprijediti razumijevanje tehnologije, njenih
prikladnih primjena i potencijalnih posljedica;

**znanstvena
čestitost**

održavati i unapređivati svoju tehničku kompetentnost i preuzimati samo one stručne poslove za koje smo kvalificirani na temelju školovanja ili iskustva ili nakon potpunog iznošenja relevantnih ograničenja;

**znanstvena
čestitost**

tražiti, prihvatiti i nuditi objektivnu kritiku profesionalnog rada u struci, u svrhu prihvaćanja i ispravljanja pogrešaka te prikladno nagraditi tuđe doprinose;

**znanstvena
čestitost**

jednako se ophoditi prema svim osobama bez obzira na rasu, vjeru, spol, invaliditet, godine ili nacionalnost;

kolegijalnost

izbjegavati ozljeđivanje drugih osoba, njihovog vlasništva, ugleda ili zaposlenja pogrešnim ili zlonamjernim radnjama;

**zaštita sudionika
istraživanja**

pomagati kolegama i suradnicima u njihovom profesionalnom razvoju i podržavati ih da se pridržavaju ovog koda etičnosti.”

kolegijalnost